

OKTATÁSI HIVATAL

**A 2023/2024. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló**

**DIGITÁLIS KULTÚRA II. (PROGRAMOZÁS) KATEGÓRIA
Javítási-értékelési útmutató**

Kérjük a tisztelt tanár kollégákat, hogy a dolgozatokat – az egységes értékelés érdekében – szigorúan az alábbi útmutató szerint pontozzák, a megadott részpontoszámokat ne bontsák tovább! Vagyis, ha egy részmegoldásra pl. 3 pontot javasolunk, akkor arra vagy 0, vagy 3 pont adható. (Az útmutatótól eltérő megoldások is lehetnek jók.) Az egyes részmegoldásokat az útmutatóban pontosvesszővel választjuk el.

Összpontszám: 400 pont

Beküldési ponthatár: 200 pont

1. feladat: Mi a különbség? (54 pont)

Bendegúz egy feladatra két megoldást is írt és azt gondolta, hogy ugyanazt számolják ki egy legalább 5 elemű A tömbre.

első:

```
S:=0
Ciklus i=3-tól N-1-ig
    S:=A[i]+A[i-1]+A[i-2]+S
Ciklus vége
Ki: S
```

Eljárás vége.

második:

```
S1:=0; S2:=0; S3:=0
Ciklus i=2-től N-ig
    S1:=S1+A[i-1]
    Ha i>1 és i<N-1 akkor S2:=S2+A[i-1]
    Ha i>2 és i<N-2 akkor S3:=S3+A[i-1]
Ciklus vége
Ki: S1+S2+S3
```

Eljárás vége.

- A.** Mit számol az első és a második megoldása és mi a különbség köztük?
- B.** Tetszőleges bemenetre mit számít az első? Add meg az eredményt az alábbi tömbre is: (1,2,3,4,5,6).
- C.** Tetszőleges bemenetre mit számít a második? Add meg az eredményt az alábbi tömbre is: (1,2,3,4,5,6).
- D.** Fogalmazd meg általánosan a különbséget a két eredmény között!

Az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyek megvalósulását az NTP-TMV-M-23 projekt támogatja

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

 **Nemzeti
Tehetség Program**

Értékelés:

- A. Mindkettő A elemeit adja össze 4 pont
- B. Az első 1-től N-1-ig; plusz 2-től N-2-ig; plusz 3-tól N-3-ig; első=15+9+3=27 5+5+5+5 pont
(Képlettel: $A[1]+2*A[2]+3*A[3]+\dots+3*A[N-3]+2*A[N-2]+A[N-1]$)
- C. A második 1-től N-1-ig; plusz 1-től N-3-ig; plusz 2-től N-4-ig; második=15+6+2=23 5+5+5+5 pont
(Képlettel: $2*A[1]+3*A[2]+\dots+3*A[N-4]+2*A[N-3]+A[N-2]+A[N-1]$)
- D. A különbség: $A[N-2]+A[N-3]-A[1]-A[2]$ 10 pont

2. feladat: Mit csinál? (40 pont)

A következő programrészlet bemenete az A[1..N] tömb, értékei 0 és M-1 közötti egész számok.

```

Ciklus I=0-tól M-1-ig
  B[I]:=0
Ciklus vége
Ciklus I=1-től N-ig
  B[A[I]]:=B[A[I]]+1
Ciklus vége
(*)
Ciklus I=1-től M-1-ig
  B[I]:=B[I]+B[I-1]
Ciklus vége
(**)
Ciklus I=1-től N-ig
  C[B[A[I]]]:=A[I]; B[A[I]]:=B[A[I]]-1
Ciklus vége
(***)

```

- A.** Mit tartalmaz a megoldásban a B[0..M-1] tömb a (*) ponton?
- B.** Mit tartalmaz a megoldásban a B[0..M-1] tömb a (**) ponton?
- C.** Mit tartalmaz a megoldásban a B[0..M-1] és a C[1..N] tömb a (***) ponton?

Értékelés:

- A. $B(j)$ = az A tömb j értékű elemeinek száma 10 pont
- B. $B(j)$ = az A tömb j értékű vagy annál kisebb elemei száma 10 pont
- C. $B(j)$ = az A tömb j-nél kisebb elemei száma 10 pont
- C = az A tömb elemei nagyság szerint növekvően 10 pont

3. feladat: Kódolás (40 pont)

Számítógéppel titkosítottak egy értelmes magyar SZÓ-t. A program lefutása után közölték velünk az előállított KÓD-ot, de a használt KULCS-ot nem.

A kódoláskor használt algoritmus a következő volt:

```

Kódolás:
KÓD[0]:=KULCS
Ciklus I=1-től HOSSZ-ig
  KÓD[I]:=SZÓ[I] művelet KÓD[I-1]
Ciklus vége
Eljárás vége.

```

Az 1-től HOSSZ-ig indexelt SZÓ tömb a kódolandó, a 0-tól HOSSZ-ig indexelt KÓD tömb pedig a kódolt szót tartalmazza.

A KÓD (1-től HOSSZ-ig) ez lett: CJNKL. Az alábbi igazságtáblával megadott műveletet a számítógép az operandusokon bitenként végzi el (A és B az operandusok, C az eredmény).

Művelet:

A	0	1	0	1
B	0	0	1	1
C	0	1	1	0

A használható betűk és kódjaik:

- 0000	A 0001	B 0010	C 0011
D 0100	E 0101	F 0110	G 0111
H 1000	I 1001	J 1010	K 1011
L 1100	M 1101	N 1110	O 1111

Mi volt az eredeti, értelmes magyar szó (megjegyzés: az első betű kitalálásához az algoritmus nem ad segítséget), és mi volt a KULCS? Magyarázd meg, hogyan jöttél rá a megoldásra!

Értékelés:

A. SZÓ = HIDEG 10 pont

B. KULCS = K 10 pont

C. A művelet $KÓD[I-1]$ operandusából és $KÓD[I]$ eredményéből kiszámítható $SZÓ[I]$ operandusa, és így a szó hátulról visszafelé haladva helyreállítható, 10 pont

vagy

az itt alkalmazott XOR művelet asszociatív és kommutatív; ha két operandusa azonos, akkor 0 az eredménye; ha egyik operandusa 0, akkor az eredménye azonos a másik operandusával. Ezért $SZÓ[I] = KÓD[I]$ művelet $KÓD[I-1]$, ami az első betű kivételével mindig igaz

D. Az első betűre pedig $KULCS = KÓD[0] = SZÓ[1]$ művelet $KÓD[1]$ igaz 10 pont

4. feladat: Automata (60 pont)

Egy automata különböző egész számokat tartalmazó sorozatot dolgoz fel. Egyesével balról-jobbra haladva veszi a sorozat számait és egy sor adatszerkezet felhasználásával végez műveletet. Kezdetben a sor üres. Az aktuális számmal az alábbi műveletek közül az első olyat hajtja végre, amelyre a feltétel teljesül:

- ha a sor üres, a végére teszi
- ha a sor utolsójánál nagyobb, a végére teszi
- ha az utolsó kiírtnál kisebb, akkor hibajelzéssel megáll
- ha a sor elsőjénél kisebb, akkor kiírja
- amíg a sor elsőjénél nagyobb, addig kiírja a sor elsőjét (és a kiírt elemet ki is veszi a sorból); ilyenkor, ha a sor üressé válik, akkor a bemeneti értéket a sorba teszi, különben kiírja
- az utolsó érték feldolgozása után a sorban levőket kiírja

A. Minden elem érkezése után add meg a sorban levő elemeket és a kiírt értékeket az alábbi bemenetre: 3 4 6 1 8 2 5 9 7.

B. Mi a feltétele annak, hogy hibajelzéssel áll meg a feldolgozás? Adj meg egy konkrét sorozatot, amire hibajelzéssel megáll!

Értékelés:

A. 1. sor=(3), kimenet=() 2+2 pont

2. sor=(3,4), kimenet=() 2+2 pont

3. sor=(3,4,6), kimenet=()	2+2 pont
4. sor=(3,4,6), kimenet=(1)	2+2 pont
5. sor=(3,4,6,8), kimenet=(1)	2+2 pont
6. sor=(3,4,6,8), kimenet=(1,2)	2+2 pont
7. sor=(6,8), kimenet=(1,2,3,4,5)	2+2 pont
8. sor=(6,8,9), kimenet=(1,2,3,4,5)	2+2 pont
9. sor=(8,9), kimenet=(1,2,3,4,5,6,7)	2+2 pont
10. sor=(), kimenet=(1,2,3,4,5,6,7,8,9)	2+2 pont
B. 3,2,1-re hibajelzés lesz	8 pont
minden olyan sorozatra hibajelzést ad, amiben van olyan $i < j < k$ index, hogy $A[i] > A[j] > A[k]$	12 pont

5. feladat: Assembly (54 pont)

Az assembly nyelv a számítógép processzora által futtatott egyszerű gépi utasítások szöveges formája. Ciklusokat és elágazásokat a kód megfelelő részére – melyet egy szöveges címke jelöl – való feltételes ugrással képezhetünk benne. Változókra nem névvel utalunk, hanem az alapján, hogy a processzor melyik regiszterében (belső tárolóegység) található.

Az alábbi program az A és B memóriacímen lévő, 64 bites pozitív egész számokból számol ki egy 64 bites, nemnegatív egész értéket, majd azt a C címen tárolja. A segédszámításokhoz hat darab 64 bites regisztert (x0-x5) használ.

```

ldr    x0, A           ; az x0 regiszterbe az A címen található értéket betölti
ldr    x1, B           ; az x1 regiszterbe a B címen található értéket betölti
orr    x4, x0, x1      ; az x4 regiszterbe az x0-n és x1-en végzett bitenkénti VAGY
                        ; eredményét tölti
ctz    x4, x4          ; az x4 regiszterbe az x4 érték végén található 0 bitek számát tölti
ctz    x2, x0          ; az x2 regiszterbe az x0 érték végén található 0 bitek számát tölti
lsr    x0, x0, x2      ; az x0 regiszter tartalmát x2-szor jobbra lépteti
ctz    x3, x1          ; az x3 regiszterbe az x1 érték végén található 0 bitek számát tölti
lsr    x1, x1, x3      ; az x1 regiszter tartalmát x3-szor jobbra lépteti
X:
cmp    x0, x1          ; összehasonlítja x0 és x1 értékét
beq    Z               ; a Z címkére ugrik, ha egyenlők
bhi    Y               ; az Y címkére ugrik, ha x0 > x1
mov    x5, x1          ; az x5 regiszterbe x1 értékét tölti
mov    x1, x0          ; az x1 regiszterbe x0 értékét tölti
mov    x0, x5          ; az x0 regiszterbe x5 értékét tölti
Y:
sub    x0, x0, x1      ; x0 értékéből kivonja x1 értékét
ctz    x5, x0          ; az x5 regiszterbe az x0 érték végén található 0 bitek számát tölti
lsr    x0, x0, x5      ; az x0 regiszter tartalmát x5-szor jobbra lépteti
b      X               ; az X címkére ugrik
Z:
lsl    x0, x0, x4      ; az x0 tartalmát x4-szer balra lépteti
str    x0, C           ; a C memóriacímen tárolja x0 értékét

```

Kiegészítés: egy kettes számrendszerbeli szám eggyel jobbra léptetése azt jelenti, hogy a legalacsonyabb helyiértékű bitet töröljük, az elejére pedig 0-t teszünk, például: $1011_b \gg 1 == 0101_b$. Balra léptetéskor pedig a legnagyobb helyiértékű bitet töröljük és a végére 0-t írunk, például 4 biten: $1011_b \ll 1 == 0110_b$.

- A.** Mi lesz a C címen, ha $A=12$, $B=9$?
- B.** Mi lesz a C címen, ha $A=15$, $B=7$?
- C.** Mi lesz a C címen, ha $A=27$, $B=3$?
- D.** Hogy függ a C címen található érték A-tól és B-től? Írd le általánosan!
- E.** Hogyan viszonyul x_4 értéke a bemeneti értékek végén található 0 bitek számához?
- F.** Mit csinál az X és Y címkék közti kódrészlet? Írd le szövegesen!

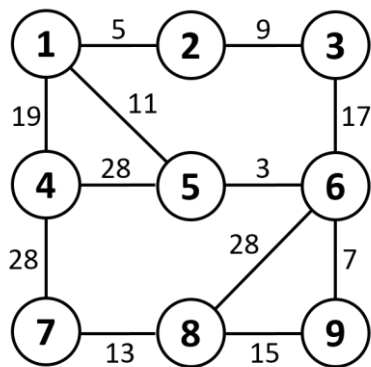
Értékelés:

- A. $C=3$ 6 pont
- B. $C=1$ 6 pont
- C. $C=3$ 6 pont
- D. A C-n található érték az A és B értékek legnagyobb közös osztója 12 pont
- E. Azok minimuma. 10 pont
- F. Ha x_0 és x_1 értékek egyenlők, kilép a ciklusból; ha $x_0 < x_1$, a két regiszter értékét felcseréli 7+7 pont

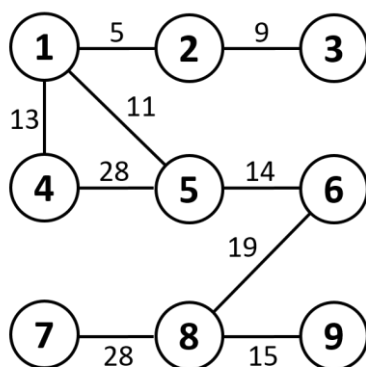
6. feladat: Utak (80 pont)

Bergengóciában a városokat földutak kötik össze. A király elhatározza, hogy az utakat leaszfaltozzák, de sajnos nincs annyi pénze, hogy minden utat aszfaltozzanak. A királynak K forintja van. A következő stratégiát választotta: Először aszfaltozzák a fővárosból kiinduló legkevesebbe kerülő utat. Ezután minden lépésben a legkisebb költségű olyan U és V város közötti utat választják, ahol U elérhető a fővárosból (az 1-es sorszámú városból) már aszfaltozott úton, de V még nem.

Add meg az alábbi két városhálózatra, hogy ezzel a szabállyal mely utak lesznek leaszfaltozva, az aszfaltozás sorrendjében és a királynak mennyi pénze marad!

- A.**
- A1.** A királynak 30 forintja van kezdetben.
- A2.** A királynak 50 forintja van kezdetben.

B.

B1. A királynak 40 forintja van kezdetben.

B2. A királynak 80 forintja van kezdetben.

Értékelés:

A1. 1-2, 2-3, 1-5, 5-6; marad 2 forint utanként 3 pont; jó sorrend 4 pont; jó maradék 4 pont

A2. 1-2, 2-3, 1-5, 5-6, 6-9, 8-9; marad 0 forint utanként 2 pont; jó sorrend 4 pont; jó maradék 4 pont

B1. 1-2, 2-3, 1-5, 1-4; marad 2 forint utanként 3 pont; jó sorrend 4 pont; jó maradék 4 pont

B2. 1-2, 2-3, 1-5, 1-4, 5-6, 6-8; marad 9 forint utanként 2 pont; jó sorrend 4 pont; jó maradék 4 pont

7. feladat: Siklóernyő (72 pont)

Alex siklóernyőzni szeretne a Tatra hegycsúcsain. A hegycsúcsok a Tátrában négyzetrácsosan N sorban és azon belül M oszlopban helyezkednek el és mindegyiknek ismert a magassága. A siklóernyőzés során Alex elindul az egyik kiválasztott hegycsúcsról és átrepül valamelyik (nem feltétlenül szomszédos), a jelenleginél szigorúan kisebb magasságú hegycsúcsra, mely a jelenlegi csúccsal azonos sorban vagy azonos oszlopban helyezkedik el. Egy csúcsról akkor is átmehet egy alacsonyabb hegycsúcsra, ha a kettő között van magasabb hegycsúcs - ezeket a levegőben kikerüli.

Alex a siklóernyőzés során több alkalommal is átrepülhet a jelenlegi csúcsról egy következőre (függetlenül attól, hogy másik repüléssel már járt ott), és bármelyiken be is fejezheti a siklóernyőzést, feltéve, hogy legalább egy átrepülést végrehajtott már.

Add meg a lentebb megadott magasságok esetén **minden egyes hegycsúcsra**, hogy onnan kiindulva

A. Hány különböző siklóernyőzést tehet, mely során pontosan egy alkalommal repül át másik csúcsra?

B. Hány különböző siklóernyőzést tehet, mely során pontosan két alkalommal repül át másik csúcsra?

C. Hány különböző siklóernyőzést tehet összesen?

2	1	3	5
1	1	1	4
9	2	7	6

Értékelés:

- A. Minden helyes válasz 1 pontot ér.

Szabály: a helyes érték a cellával azonos sorban és oszlopban lévő, kisebb magasságértékeket tartalmazó cellák száma.

2	0	3	4
0	0	0	3
5	2	4	3

- B. Minden helyes válasz 2 pontot ér.

Szabály: a helyes érték a cellával azonos sorban és oszlopban lévő, kisebb magasságértékeket tartalmazó cellákra az A-beli válaszok összege.

0	0	2	8
0	0	0	0
11	0	8	9

- C. Minden helyes válasz 3 pontot ér.

Szabály: első megoldás naív számolással a B módszerét megismételni (max. 7 lépés -> 7 táblázat) és összegezni az értékeket. Második megoldás nulláról számolva növekvő sorrendben haladunk a magasságértékeken. Tetszőleges cellára a helyes válasz a vele azonos sorban és oszlopban lévő, kisebb magasságértékű cellákra a helyes válasz értéke plusz az ilyen cellák darabszáma.

2	0	5	14
0	0	0	3
64	2	33	22